

John Vonk laat bestuursfunctie achter zich 'Denken in ketens'

John Vonk is clustervoorzitter landbouwhuisdieren bij de KNMvD. De varkensdierenarts kiest ervoor om vanaf 1 januari 2021 weer fulltime voor De Varkenspraktijk te gaan werken. "De varkenshouderij heeft in de toekomst behoefte aan dierenartsen die in ketens kunnen denken en werken", zegt hij.

BROER DE BOER

Wat motiveerde je in 2014 voor zo'n bestuurlijke functie?

"Zaken organiseren lagen en liggen me goed. Dan is het waardevol dicht bij het vuur te zitten en aan verschillende tafels mee te praten over relevante dossiers. Zo'n functie vergt veel vrije tijd en dus hebben we dat eerst in onze praktijk goed bespro-

ken. Met als conclusie dat we als grote praktijk, werkzaam in de varkenssector, onze verantwoordelijkheid moesten nemen door ook op bestuurlijk niveau belangrijke thema's in deze sector mee aan te pakken. Ik vond het bijzonder in 2014 in deze onbezoldigde functie gekozen te worden. De kiesronde ervoer ik als prettig, want ik hechtte er belang aan om in die functie te kunnen rekenen op draagvlak van andere collega's."

In wat voor soort organisatie kwam je terecht?

"Aanvankelijk was ik voorzitter van de commissievakgroep 'gezondheidszorg varkens'. Later werd ik clusterbestuurslid en uiteindelijk clustervoorzitter. Onze beroepsvereniging vertegenwoordigt vier clusters: landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren, paarden en Dimeo. Het laatste cluster vertegenwoordigt de veterinairen werkzaam in de overige sectoren, waaronder de farmacie. Het clusterbestuur van landbouwhuisdieren omvat drie personen en kent de commissies herkauwers, kalveren, pluimvee en varkens. Als clusterbestuursvoorzitter maakte ik samen met andere clustervoorzitters deel uit van het hoofdbestuur."

Dicht je de KNMvD een maatschappelijke rol toe?

"Jazeker. Denk eens aan onze rol in het antibiotica-dossier. Ook kunnen we aan de noodrem trekken. Een voorbeeld was de ministeriele veevoermaatregel die in strijd was met het dierenwelzijn. Er is tijdig

FOTO: THOMAS DUKER, DYVE MEDIA / KNMVD

gehoor gegeven aan de specifieke kennis van mijn collega's op dit gebied. Dierenwelzijn, dierfysiologie en bijvoorbeeld omgaan met hittestress hebben namelijk nadrukkelijk een plek in de opleidingen. Qua varkenshouderij kijk ik met genoegen terug op de Welzijnscheck die we tot stand brachten. Ik was er praktisch bij betrokken, doordat ik enkele vrijwillig deelnemende bedrijven zelf begeleidde. Zodoende kende ik vele details en kon ik er mijn varkenshouders alvast iets meer over vertellen. Dierenwelzijn wordt maatschappelijk een steeds belangrijker onderwerp. Dierenartsen verdienen als deskundigen op dit dossier een prominentere rol."

Ben je weleens geschrokken?

"Het schrikdossier voor varkensdierenartsen en varkenshouders is natuurlijk Afrikaanse varkenspest. Vanuit de KNMvD was er de inzet om dat dossier beter met onze gezelschapsdierenartsen te delen. Het varken is het kringloofdier bij uitstek. Burgers trekken dat met de beste bedoelingen tot in het extreme door en voeren hun dieren met etensresten, ondanks het swillverbod. Ik zie een rol voor dierenartsen om binnen kringloopsystemen aandacht te besteden aan risico's die voedselresten en reststromen vormen.

Als KNMvD-afgevaardigde ben ik tijdens de bezetting van de Buxtelse varkenshouderij écht geschrokken. Het is ongekend welk circus ik daar aantrof met de dierenrechtenactivisten. De door tegenstellingen gespannen situatie had gemakkelijk een lont in het kruitvat kunnen worden. Er was stress bij de varkens, maar ondanks alles bleven ze redelijk rustig. Varkenshouders waren na afloop bang dat de activisten AVP op het bedrijf hadden geïntroduceerd, omdat ze ook in verschillende andere landen bedrijven hadden bezet. Ondanks die angst hebben we een ruiming van de varkensstapel kunnen afwenden."

Zie je andere competenties voor dierenartsen?

"We zijn qua diergezondheid, voedselveiligheid en dierenwelzijn maatschappelijk redelijk in beeld. De link tussen volksgezondheid en diergezondheid en de rol die de dierenarts daarbij speelt, wordt naar mijn smaak nog te weinig gelegd. Denk aan Q-koorts, vogelgriep en andere zoonoses. Onze organisatie heeft de mogelijkheden dit bij overheid en andere stakeholders

onder de aandacht te brengen. Onderschat de potentiële moeilijkheden niet. Insecten zijn belangrijk vectoren voor zoonoses en duizenden andere ziekten. Het klimaat en de natuur veranderen, waardoor in de toekomst ook de ziekteverspreiding verandert. Denk aan de ziekte van Lyme en aan de infecties rondom Arnhem met het west-nijlvirus, waarbij geen sprake is geweest van verblijf in het buitenland."

Worden er voldoende varkensdierenartsen opgeleid?

"De studie voor gezelschapsdierenarts is populair, maar de spoeling van nieuwe dierenartsen voor landbouwhuisdieren is vrij dun. Ik spreek dan zowel over opleidingen aan de faculteit Diergeneeskunde in

Dat is de Nederlandse handelsgeest. Maar als de markt tegenzit, zoeken ze zekerheid door collectiviteit. Mijn gedachte is dat de varkenshouderij in de toekomst behoefte heeft aan dierenartsen die in ketens kunnen denken en werken."

Waarover wil je jouw hart luchten?

"Over AVP en wilde zwijnen! Ik was lid van het AVP-preventieteam waarin vele partijen, ook de hobbyvarkenshouders, vertegenwoordigd zijn. Ik stel weleens dat we 'dankzij' de uitbraak in België een roadmap konden uitbrengen. De urgentie daartoe was en blijft hoog. Als dierenartsen willen we, overigens net als de jagersvereniging en alle andere partijen in het preventieteam, de populatie wilde zwijnen omlaag-

'Op de bezette Buxtelse varkenshouderij schrok ik écht'

Utrecht als die in Gent. Er is echter in ons land een toestroom van goed gekwalificeerde Oost-Europese (varkens)dierenartsen. Vaak zijn ze kundig om vlees te beoordelen, waardoor ze voornamelijk bij de NVWA werken. Van hogerhand mag de Universiteit Utrecht geen decentrale selectie meer toepassen op studenten. Gelukkig staat daar tegenover dat instroom van studenten van Wageningen Universiteit nu mogelijk is. Zij beschikken over kennis op het gebied van zoötechniek en dat is gunstig in ons beroep. Jaarlijks is er tweemaal overleg tussen de KNMvD en de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht om de studiecompetenties van dierenartsen in de toekomst vast te stellen."

Verandert de rol van varkensdierenartsen?

"Ja, ik voorzie een prominentere rol voor hen in varkenshouderijketens. De sector verandert op dit gebied, zij het dat ketens in ons land anders werken dan in bijvoorbeeld Spanje. Wij kennen hier geen superdominante partijen, handelshuizen of slachterijen die de volledige regie hebben. Je praat in ons land over collectiviteiten van vijf à zes partijen die onder specifieke condities uiteindelijk vlees van een bepaald concept produceren. Varkenshouders kiezen bij goede prijzen zelf hun afzetkanalen.

brengen. Dat staat al twee jaar hoog op de agenda. Natuurbeheer is een decentraal gebeuren en gedelegeerd aan de provincies. De landelijke politiek heeft geen mogelijkheden hierin dwingende maatregelen te nemen. Ik vraag me af of we dan effectief het wilde zwijnenbestand snel genoeg kunnen verminderen." §